

Adran 5 – Nodiadau cyfarwyddyd ar gwblhau Ffurflen Flynnyddol 2015

1. **Nodiwch y newidiadau i'r broses o gymeradwyo ac archwilio** cyfrifon ar gyfer y flwyddyn hon. **Diagritir y newidiadau hyn ar glawr blaen y Ffurflen Flynnyddol hon.**
2. **I gael canllawiau, darlunwch y Canllaw i Ymarferwyr (Llywodraethu ac atebolrwydd i gynghorau lleol: Canllaw i Ymarferwyr 2011 (Cymru))** – sydd ar gael gan Un Llais Cymru a Chymdeithas Clerod Cynghorau Lleol. Mae'n cynnwys papeth sydd ei argeir amoch ar gyfer yr archwiliad ar ddiwedd y flwyddyn ariannol a'r archwiliad statudol.
3. **Mae Cynewidwr Arfer Da Seryddfa Archwilio Cymru (<http://www.wao.gov.uk/cyfarfer-da/cyflid/>) arian-cynghorau-cymuned) yn darparu rhagor o wybodaeth am y broses cyfrifon ac archwilio ynghyd â chanllawiau ar faterion llywodraethu.**
4. Sicrhewch fod pob adran wedi'i chwethau (h.y. dim blychau penc gwagi) gan yr unigolyn prifodol a bod y tystysgrifau yn Adran 3 wedi'u llofnodi a'u dyddio'n briodol. Gosiwch osgoi gwneud unrhyw ddiwygiadau i'r furflen wedi'i chwethau. Os na allwch osgoi hyn, rhwch llinell drwy'r cofnodon anghywir, sicrhewch fod y diwygiadau wedi'u llofnodi'n briodol â llythrennau cyntaf eich enw a'ch bod wedi rhoi esboniad i'r archwilydd. **Peidiwch â dehyddio hylif cywiro.** Caiff furflenni blynnyddol anghyflawn neu rai sy'n cynnwys diwygiadau heb eu cymeradwyo arhys eu hesbonio neu hylif cywiro eu dychwelyd heb eu harchwilio.
5. Dehyddwch y rhestr wirio isod. Gofynnwch i all berson, eich archwilydd mawrol neu'r Cadeilydd etifalat, adolygu eich Ffurflen Flynnyddol er mwyn sicrhau ei bod yn gyflawn cyn arfon copi at yr archwilydd.
6. Sicrhewch fod y copi o'r cysoniad banc y byddwch yn ei arfon at eich archwilydd gyda'r copi o'r Ffurflen Flynnyddol yn cynnwys eich holl gyfrifon banc a balansau ariannol. Os nad oes unrhyw eiddau cyson, nodwch hyn a rhwch dystiolaeth o telerau'r banc. Os oes gan eich cyngor unrhyw fuddsoddiadau, nodwch eu gwerth ar y cysoniad banc. Dylai'r archwilydd allu cytuno ar eich cysoniad banc â Llinell 8 yn Adran 1. Ceir rhagor o gymorth ar gysoniadau banc yn y Canllaw i Ymarferwyr.
7. Rhwch **esboniad llawn** am unrhyw amrywiannau sylweddol yn y datganiadau ariannol. Bydd yr archwilydd am wybod eich bod yn deall y rhestrau dros y newid. Dylech gymwys unrhyw ddatdarsoddiad perthnasol ac amodol fel y dangosir yn yr enghreifftiau yn y Canllaw i Ymarferwyr ac nad copi o'ch cyfrifon manwl yn unig.
8. **Peidiwch ag arfon unrhyw wybodaeth at yr archwilydd nad yw wedi gofyn yn benodol amdani.** Nid yw hyn o fudd. Sicrhewch eich bod yn argáu'r holl wybodaeth y mae'r archwilydd wedi gofyn amdani. Os bydd yn rhaid i'r archwilydd adolygu gwybodaeth nas gofynnwyd amdani, gofyn eto am wybodaeth, neu os caiff gysioniad banc anghyflawn neu esboniad o amrywiannau, mae'n bosibl y bydd hyn yn arwain at gostau ychwanegol y mae gan yr archwilydd yr hawl i godi ffioedd ychwanegol ardanys.
9. Sicrhewch eich bod wedi nodi'r ffigur cywir yn Adran 11 Sicrhewch belyd fod y balans a garwyd ymlaen o'r flwyddyn flaenorol (Llinell 7 o 2014) yn cyfeleir i'r balans a ddygwyd ymlaen yn y flwyddyn gyfredol (Llinell 1 o 2015).
10. **Peidiwch â chwblhau'r Dysysgrifi Archwilio Allanol yn Adran 3.** Yr archwilydd allanol fydd yn chwethau hon ar ôl i'r gwaith archwilio allanol gael ei gwblhau.
11. **Dylech ateb pob gohebiaeth o'r archwilydd allanol yn brydlon.** Bydd hyn yn eich helpu i gyflawni eich rhwymedigaethau statudol a bydd yn lleihau cost yr archwiliad i'r Cyngor.

Rhestr wirio ar gyfer cwethau'r furflen - Bydd ateb 'Na' yn golygu nad ydych chi bosid wedi bodomi'r gofynnau		Gwethirwyd?	
Cynewid cyntaf i'r archwilydd allanol		Do	Na
Cyfrifon	A yw'r papurau i'r hantol at yr archwilydd allanol yn cynnwys esboniad o amrywiadau sylweddol rhwng y llofnodi a'r flwyddyn hon?		
	A yw'r cysoniad banc ar 31 Mawrth 2015 yn gyson â Llinell 9?		
Cymeradwyo	A yw'r Seryddog Ariannol Cyfrif wedi arystro Adran 3 (Rheolad 15 (1) o'n 30 Mehefin 2015) i'w bellat?		
	A yw'r Cyngor wedi cymeradwyo'r datganiadau cyfrifdaru cyn 30 Mehefin 2015 ac a yw Adran 3 wedi'i llofnodi a'i dyddio gan yr unigolyn oedd llywyddu'r cyfarbodi y rhoddyd cymeradwyoeth?		
Pob adran	A yw'r holl blychau penc yn Adran 1 a 2 wedi'u cwethau ac a oes esboniadau wedi'u rhoi lle bo argen?		
	A yw'r holl wybodaeth y gofynnwyd amdani gan yr archwilydd allanol wedi'i hantol gyda'r Ffurflen Flynnyddol hon? Dylech gyfeirio at yr hysbysiad o'r archwiliad ac unrhyw amariellau ychwanegol a ddatranydd gan eich archwilydd allanol.		
Os caiff y cyfrifon eu diwygio ar ôl deitlyn atbolliad yr archwilydd allanol ar faterion i'w newid		Do	Na
Cyfrifon	A yw'r datganiadau cyfrifdaru diwygiedig wedi'u cymeradwyo ac a yw Adran 3 wedi'i hantolofnodi a'i hantolofnodi fel tystiolaeth o gymeradwyoeth y Cyngor o'r diwygiadau cyn deitlyn gael eu cyfeirio i'r archwilydd?		

Adran 3 – Ardystio a chymeradwyo

Cymeradwyaeth ac ardystiad gan y Cyngor yn dilyn yr archwiliad

Y Cyngor sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau cyflwynu yn unol â gofynion Rheoladau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 ac am baratoi Ffurflen Ffynyddol aidd:

- yn cynnal cofnodion cyflwynu y Cyngor ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben 31 Mawrth 2015; ac
- yn cadarnhau ac yn darparu sicrwydd ynghylch y materion hynny sy'n bwysig i gyfrifoldebau'r archwilydd allanol.

Ardystiad gan y Swyddog Ariannol Cyfrifol Tystysgrif dan Reolad 8 o Reoladau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 (Reolad 10(1)) Ardystiad fod y datganiadau cyflwynu yn y Ffurflen Ffynyddol hon yn rhoi darlun teg o sefyllfa ariannol y Cyngor, a'i incwm a'i wariant, neu'n cyflwyno'r debyddiad a'i saladau'n brodorol, pa un bynnag sy'n berthnasol, ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben 31 Mawrth 2015.	Cymeradwyaeth gan y Cyngor Cymeradwyo datganiadau ariannol o dan Reolad 15(2) o Reoladau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 a'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol Cadarnhau fod y datganiadau ariannol hyn a'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol wedi'u cymeradwyo gan y Cyngor o dan gyfnewid cofnodion y cyngor. CHIF 9 - MARCH 21 2015
Llofnod y Swyddog Ariannol Cyfrifol: <i>[Signature]</i>	Llofnod y Cadswydd: <i>[Signature]</i>
Enw: <i>MARIE W. HUGHES</i>	Enw: <i>RABETH WILKINSON ROBERTSON</i>
Dyddiad: <i>2/6/15</i>	Dyddiad: <i>2/6/15</i>

Tystysgrif Archwilio Allanol

Mae'r archwilydd allanol yn cynnal yr archwiliad yn unol â chanllawau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffwrddol Cymru. Ar sail ei adolygiad o'r Ffurflen Ffynyddol a'r wybodaeth ategol, mae'n nodi pa un a fydd unrhyw fater a ddaw i'r alyw yn peri pryder nad yw'r ddeddfwrtaeth a'r gofynion rheoleiddio parhwasol wedi'u bodloni. Ardystifen ein bod wedi cwblhau'r archwiliad o'r Ffurflen Ffynyddol ar gyfer y flwyddyn a ddaw i ben 31 Mawrth 2015 ar gyfer:

Cyngor: *RAB AMULICH*

Adroddiad yr archwilydd allanol

(Awbodir i'r masurwr a nodwyd ym 1) Ar sail ei hadolygiad, mae'n wybodaeth yn y Ffurflen Ffynyddol, yn ein barn ni, yn cytuno'n llwyr ag arferion priodol ac nodi oes unrhyw bryder wedi dod i'r alyw sy'n peri pryder nad yw'r ddeddfwrtaeth a'r gofynion rheoleiddio parhwasol wedi'u bodloni.

[Large empty space for signature]

(Mae'n awgostyn i'r masurwr a nodwyd ym 1) Unrhyw bryder eraill nad ydyd yn aelidhys a'i ein barn yr hoffon dderu sylw'r Cyngor byrhaedol at ym wedi'u cyrrwys yn ein hadroddiad i'r Cyngor, dyddiad: *[Signature]*

(Dilwch fel y bo'n brodorol)

Llofnod yr archwilydd allanol: *Wyn Harker Lewis*
Enw'r archwilydd allanol: *WYN HARKER LEWIS* Dyddiad: *13/8/15*

Adran 2 – Datganiad Llywodraethu Blynyddol

Rydym yn cydnabod fel aelodau o'r Cyngor ein cyfrifoldeb dros storau bod yna system rheolaeth lywodraethol, gan gynnwys paratoi datganiadau arllanoll. Rydym yn cadarnhau, hyd aithaf ein gwybodaeth a'n cred, o ran datganiadau cyfrifdau y Cyngor ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2015, ein bod wedi gwneud y canlynol:

	Cyflwynyd?		Mae'r arian cadarnhau yn gorffwrdd bod y Cyngor wedi	Pen. CY	
	Do	Naddo*			
1. Cymrweddyr datganiadau cyfrifdau a beratwyd yn unol â gwybodaeth Rheoladau Cyfrifau ac Archwilio (Cymru) 2014 (fel y'u diwygwyd) ac arferion priodol.	✓		Parato ei ddatganiadau cyfrifdau yn y ffordd a nodwyd gan y gyfraith.	6, 12	
2. Cymrweddyr system meddalwedd i ddiogel, gan gynnwys mesurau a gyflwynwyd i atal a chabwll twyll a ffyrdd, ac wedi atalio ei heffithiolrwydd.	✓		Gwneud bethiadau priodol ac wedi darbyn cyfrifdau dros ddiogelu arian ac adroddu'r cyfrifdau yn ei atal.	6, 7	
3. Cymrweddyr pob cam rheolwngol i roi cwybodaeth i ni ein hunain nad oes unrhyw achosion o ddilyg cydymffurfio gwneiddol neu bosibl â chyfraith, rheoladau a chodau ymarfer a allai gael effaith arllanoll sylweddol ar allu'r Cyngor i gymal ei fusnes nac ar ei sefydliad arllanoll.	✓		Gwneud y pethau y mae ganddo'r pŵer cyfraith i'w gwneud yn unig ac wedi cydymffurfio â chodau ymarfer a seilwngol wrth wneud hynny.	6	
4. Cymrweddyr cyfrifdau priodol i effeithio arfer eu hawliau yn unol â gwybodaeth Rheoladau Cyfrifau ac Archwilio (Cymru) 2014.	✓		Rheol cyfrifdau i bob arddylwngol a ddarostod archwilio a golyngol cwestiynau am gyfrifau y Cyngor.	6, 23	
5. Cymrweddyr ariannol o'r rhesau sy'n ymwngol y Cyngor ac wedi cymrweddyr cerbydau priodol i weithio rhesau hynny, gan gynnwys cyflwyno rheoladau meddwl ariannol ymngol arllanoll i'w ymngol.	✓		Ystyried y rhesau arllanoll a'r rhesau arllanoll a ymngol wrth weithio'r Cyngor ac wedi delio â hwy'n brodol.	6, 9	
6. Cymrweddyr system archwilio meddwl ddiogel ac effeithiol i wngol perfformans a chofredu cyfrifdau a systemau rheolwngol y Cyngor dnyr'i flwyddyn ac wedi cael adroddiad gan yr archwilydd meddwl.	✓		Traha i unigolwngol cymrweddyr, yn arllanoll ar y rheoladau a'r gwybodaeth arllanoll, i'w barn arllanoll ar ba un a yw'r rhain yn ddewllu arllanoll y Cyngor.	6, 8	
7. Cymrweddyr cerbydau priodol i fynd i'r atal a phob mater a gwyddyd meddwl adroddiad blaenwngol gan archwilydd meddwl ac arllanoll.	✓		Ymngol i fusnes a ddygwyd i'w syfr gan archwilydd meddwl ac arllanoll.	6, 6, 23	
8. Ystyried pa un yw unrhyw ymngol, rheolwngol neu ymngol, ddygwyddiad neu ddatbwl, a ddygwyddiad holl ei yn ystad y flwyddyn neu ar ddi'i flwyddyn ddiol i'w barn, wedi cael effaith arllanoll ar y Cyngor a, lle y bo'n brodol, wedi eu cymrweddyr yn y datganiadau cyfrifdau.	✓		Datgolu gwybodaeth y dylai fod wedi ei ddatgolu am ei fusnes yn ystad y flwyddyn gan gynnwys ddygwyddiad a ddygwyddiad ar ddi'i flwyddyn ddiol i'w barn ac ydymngol yn berthwngol.	6	
9. Cymrweddyr ymngol meddwl – yn rhwngol ein awydd i'w ymngol meddwl, ydymngol wedi: <ul style="list-style-type: none"> Cyflwyno ein cyfrifdau meddwl perfformans ag atalwngol am y gwybodaeth gan gynnwys cyflwyno adroddiadu arllanoll a, lle y bo arllanoll, cynnal archwiliau arllanoll. 	Do	Rhaddo	Daddo	Cyflawni ei gyfrifdau yn rhwngol ei awydd fel unig wngol ymngol meddwl ymngol meddwl neu ymngol meddwl holl.	3, 6

* Ar ddiol ar wngol, rhwngol adroddiadu i'w archwilydd arllanoll ar gyfer pob ymngol 'naddo' a raddwngol, a ddygwyddiad pa gwybodaeth gwybodaeth sy'n ddiol eu cymrweddyr i'w barn a'r gwybodaeth a raddwngol.

Adran 1 – Datganiadau cyfrifyddu ar gyfer: **REF AMLWCH**

	Y flwyddyn a ddaeth i ben		Ffidiadau a charitawiaid (Y swm sy'n ddiwyg cyfnewt)				
	31 Mawrth 2014 (E)	31 Mawrth 2015 (E)					
			Dylid hysgrifnu'r ffigurau'n £ agosaf. Ni ddylid addel cerbydau ffigurau yn nwy na chofrestru balansau o £0 neu ddim. Rhaid i bob ffigur fod yn gyson â chofnodion amantaidd sefonedol y Cynghor ar gyfer y flwyddyn berthynol.				
1. Balansau a ddygwyd ymlaen	190 459	207732	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wedi gadael ar ddechrau'r flwyddyn fel y'u cofnodwyd yn y cchodion amantaidd. Rhaid iddo fod yn gyson â Llinell 7 y flwyddyn flaenorol.				
2. (+) Prosepi ffyniadau	7746	82544	Cyfanswm yr incwm prosepi a dderbyniwyd yn y flwyddyn.				
3. (-) Cyfanswm dderbyniadau eraill	52440	64074	Cyfanswm incwm neu dderbyniadau a gohobwyd yn y llyfr arfan parod fel'r prosepi. Mae'n cynnwys grantiau cymorth, dewisiol a ralenau.				
4. (-) Costau staff	38087	35019	Cyfanswm gwariant neu daladau a wnaed i bob gweithiwr cyflogedig ac ar eu rhan. Dylid hysgrifnu cyflogau a thaladau, TME ac Yswiriant Gwladol (cyflogau a chyflogwyr), cyfraniadau pensïon a threulio cyflogedig.				
5. (-) Llyng ar lenthygiadau/ ad-daladau cyfnewt	-	-	Cyfanswm gwariant neu daladau cyfnewt a fog a wnaed yn ystod y flwyddyn ar lenthygiadau'r Cynghor (os o gwbl).				
6. (-) Cyfanswm taladau eraill	76795	99116	Cyfanswm gwariant neu daladau fel y'u cofnodwyd yn y llyfr arfan parod fel costau staff (Llinell 4) a fog ar lenthygiadau/ad-daladau cyfnewt (Llinell 5).				
7. (-) Balansau a ganiwyd ymlaen	207732	221215	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wedi gadael ar ddiwedd y flwyddyn. Rhaid iddo fod yn hysgrifnu (1+2+3) - (4+5+6).				
8. (+) Dilyniad n balansau	-	-	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Nodwch werth y dilyniad sy'n dilyniad a balansau sbect a oedid ar ddiwedd y flwyddyn.				
9. (+) Cyfanswm arfan a buiddodoladau	207732	221215	Pob cyfrif: Swm y holl gyfrifon banc cyfredol a chasb, daladau amantaidd a buddodoladau a ddiwyg ar 31 Mawrth. Rhaid i hysgrifnu yn gyson â balansau cyfnewt y llyfr arfan parod yn unig â dilyniad y banc.				
10. (-) Credydau	-	-	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Nodwch werth yr arfan sy'n dilyniad gan y Cynghor (ar wahân i lenthygiadau) ar ddiwedd y flwyddyn.				
11. (=) Balansau a ganiwyd ymlaen	207732	221215	Dylid cyfanswm y balansau fod yn gyson â Llinell 7 uchod. Nodwch gyfanswm (8+9-10).				
12. Cyfanswm asedau aethdog ac asedau hysgrifnu	245000	245000	Gwirth llyfr cyfredol a gohobwyd yr holl asedau aethdog sy'n addo i'r Cynghor ac unrhyw asedau eraill hysgrifnu ar 31 Mawrth -- es. berthyloladau i ddyddio parhau, buddodoladau eraill i'w dal yn yr hysgrifnu, hysgrifnu na 12 mis.				
13. Cyfanswm berthyloladau	-	-	Balans cyfnewt dilyniad pob berthyloladau a dilyniad parhau ar 31 Mawrth (gan gynnwys PWLB).				
14. Nodyn datgelu cronfeydd ymddiriedolaeth	Da	Nadd	Nadd	Da	Nadd	Nadd	Mae'r Cynghor yn gweithredu fel unig ymddiriedolaeth ac mae'n gyfrifol am nodi (a) cronfeydd ymddiriedolaeth (dylid darlunio'r nodi nad yw'r ffigurau uchod yn cynnwys unrhyw drafodion ymddiriedolaeth).